

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 68.

Vydána dne 23. září 1949.

Cena Kčs 3.40

OBSAH:

209. Nařízení, jímž se provádí branný zákon.

209.

Vládní nařízení

ze dne 14. září 1949.

jímž se provádí branný zákon.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 75 branného zákona ze dne 23. března 1949, č. 92 Sb., a podle § 1, odst. 1, písm. a) zákona ze dne 11. května 1949, č. 143 Sb., o změnách v organizaci veřejné správy a v působnosti jejích orgánů:

Oddíl I.

Odvodny.

Pravidelné odvodny.

§ 1.

Seznam osob, u nichž vznikne pravidelná odvodní povinnost v následujícím kalendářním roce, a branců pořizují a ostatní práce potřebné k přípravě pravidelných odvodů provádějí správci veřejných matrik a národní výbory podle předpisu, který vydá ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 2.

(1) Osoby, které podléhají pravidelné odvodní povinnosti v následujícím kalendářním roce, jsou povinny přihlásit se každoročně v době od 1. června do 30. června předcházejícího roku (přihlašovací lhůta) ústně nebo písemně k odvodnímu soupisu.

(2) K přijímání přihlášek k odvodnímu soupisu je příslušný:

a) místní národní výbor místa trvalého pobytu,

b) pro osoby, které nemají trvalý pobyt, místní národní výbor místa, v němž meškají v přihlašovací lhůtě,

c) pro osoby, které dojíždějí z místa trvalého pobytu do jiného místa za svým zaměstnáním (do školy), místní národní výbor místa jejich zaměstnání (školy),

d) pro osoby, které trvale dli v cizině, zastupitelský úřad, v jehož obvodě meškají.

(3) Je-li osoba, která se má přihlásit, v přihlašovací lhůtě dočasně nepřítomna nebo nemocna, může ji přihlásit její zástupce.

(4) Jde-li o osoby, které byly v přihlašovací lhůtě předběžně zatčeny, ve vyšetřovací nebo trestní vazbě, v ochranné výchově ústavní nebo v polepšovně, pracovní nebo táboře nucené práce, a nevyhovely proto přihlašovací povinnosti podle odstavce 1, oznámí správa příslušného ústavu (trestního ústavu, soudní věznice, výchovny, polepšovny nebo pracovní) nebo tábora nucené práce údaje potřebné k odvodnímu soupisu do 15. července místnímu národnímu výboru místa narození dotčených osob, při čemž zároveň poznamená, kdy budou pravděpodobně propuštěny. Jde-li o osoby narozené v cizině, oznámí uvedené údaje ústřednímu národnímu výboru v Brně.

(5) Osoby, které změni po přihlásce k odvodnímu soupisu trvalý pobyt (místo zaměstnání nebo školy), jsou povinny tuto změnu ohlásit místnímu národnímu výboru, u něhož se k odvodnímu soupisu přihlásily.

§ 3.

(1) Pravidelné odvodny provádějí odvodní komise, jejichž počet stanoví krajské vojenské velitelství v dohodě s příslušným krajským národním výborem.

(2) Předsedou odvodní komise je předseda okresního národního výboru, v jehož obvodu se odvod koná, nebo zástupce jím určený. Dalšími členy komise jsou zástupce vojenské správy a důstojník zdravotnictva.

(3) Krajské vojenské velitelství a příslušný okresní národní výbor přidělí odvodní komisi potřebný personál.

(4) Odvodnímu řízení jsou přítomni též předšedové místních národních výborů obcí, z nichž jsou branci předvoláni k odvodu, nebo zástupci jimi určení.

(5) Mimo osoby uvedené v odstavcích 2 až 4 a brance, kteří se dostavili k odvodu, smějí být v odvodní místnosti přítomny jen osoby, které k tomu dostanou zvláštní příkaz nebo povolení krajského vojenského velitelství nebo krajského národního výboru.

§ 4.

(1) Předseda odvodní komise řídí odvodní jednání, bdí nad jeho řádným chodem a odpovídá za bezpečné uschování odvodních pomůcek po dobu hlavních odvodů.

(2) Zástupce vojenské správy činí odvodní rozhodnutí na podkladě lékařské klasifikace podané důstojníkem zdravotnictva, rozhoduje, zda bravec má být odeslán do vojenské nemocnice ke zjištění vady (choroby), jakož i o žádostech za odklad základní služby, byly-li podány při odvodu.

(3) Důstojník zdravotnictva koná lékařskou prohlídku branců, stanoví lékařskou klasifikaci a navrhuje odeslání branců do vojenské nemocnice ke zjištění vady (choroby).

§ 5.

(1) Každý správní okres tvoří jeden odvodní okres. Odvody se konají zpravidla v sídle okresního národního výboru (odvodní místo). Krajské vojenské velitelství v dohodě s krajským národním výborem může však určit pro několik správních okresů jediné odvodní místo nebo pro jeden správní okres několik odvodních míst.

(2) Bravec je povinen splnit odvodní povinnost v odvodním místě, v jehož obvodu je místní národní výbor, který by byl v době, kdy se odvod koná, příslušný k přijetí jeho přihlášky k odvodnímu soupisu.

(3) Brancům, kteří chtějí odecestovat do ciziny přede dnem, kdy se mají dostavit k odvodu, může krajské vojenské velitelství, v jehož obvodu se mají dostavit k odvodu, povolit z důvodů hodných zvláštního zřetele, aby se podrobili odvodu ihned po zahájení hlavních odvodů u nejbližší odvodní komise.

§ 6.

V cizině se odvody nekonají. Občané jsou po dobu svého trvalého pobytu v cizině osvobozeni od povinnosti dostavit se do Československé republiky, aby splnili pravidelnou odvodní povinnost. Podrobí se však odvodu ihned po návratu do Československé republiky.

§ 7.

(1) Povinnosti dostavit se k odvodu jsou zproštěni a nepředvolávají se k němu:

a) branci naprosto neschopní vojenské činné služby (odstavec 2), lze-li u nich učinit odvodní rozhodnutí na podkladě předložených dokladů,

b) branci předběžně zatčení, ve vyšetřovací nebo trestní vazbě, v ochranné výchově ústavní, v polepšovně, pracovní nebo táboře nucené práce.

(2) Za naprosto neschopné vojenské činné služby se považují osoby

a) bez ruky nebo bez nohy,

b) slepé na obě oči,

c) hluchoněmé,

d) kretění,

e) soudem pro choromyslnost nebo slabomyslnost zbavené úplně svéprávnosti nebo dané pod opatrovnictví,

f) stížené vadou, která je činí trvale neschopnými samostatně se pohybovat, a

g) trpící padoucníci (hysteroepilepsií), duševní chorobou nebo slabomyslností.

§ 8.

(1) Branci jsou povinni dostavit se ve stanovenou dobu do místností, kde se odvod koná, a prokázat svou totožnost.

(2) Lékařská prohlídka branců se provádí v přítomnosti členů odvodní komise podle předpisu vydaného ministerstvem národní obrany, který stanoví zejména, jak se posuzuje schopnost branců k vojenské činné službě.

§ 9.

(1) Nelze-li vadu nebo chorobu bezpečně zjistit při odvodu, musí být bravec odeslán k jejímu zjištění do vojenské nemocnice.

(2) Odvod osob uvedených v odstavci 1 se provede podle lékařského nálezu vojenské nemocnice; k odvodu se bravec předvolá, jen uzná-li odvodní komise jeho přítomnost za nutnou.

§ 10.

(1) Nejde-li o případ uvedený v § 9, odst. 1, vysloví zástupce vojenské správy buď konečné odvodní rozhodnutí nebo, jde-li o brance v první odvodní třídě, odvod odročí.

(2) Brancům, kteří byli odvedeni, vydá se odvodní průkaz, ostatním brancům buď osvědčení o tom, že nebyli odvedeni, nebo potvrzení o tom, že jejich odvod byl odročen.

§ 11.

(1) Branci předběžně zatčení, ve vyšetřovací nebo trestní vazbě, v ochranné výchově ústavní nebo v polepšovně, pracovní nebo táboře nucené práce jsou povinni splnit dodatečně odvodní povinnost po propuštění. Soud (na Slovensku okresní prokuratura), správa trestního ústavu, soudní věznice, výchovny, polepšovny, pracovní a tábora nucené práce oznámí propuštění těchto branců okresnímu národnímu výboru místa narození (u osob narozených v cizině ústřednímu národnímu výboru v Brně) a zároveň uvedou pravděpodobná místa jejich budoucího trvalého pobytu.

(2) Nemůže-li se bravec dostavit ve stanovený den pro nemoc, která ho činí neschopným k cestě, nebo z jiných závažných důvodů, je povinen oznámit tuto překážku místnímu národnímu výboru místa trvalého pobytu (místa zaměstnání nebo školy); jakmile tato překážka pominula, je rovněž povinen mu to neprodleně oznámit.

(3) Místní národní výbor oznámí nadřízenému okresnímu národnímu výboru, že

a) došlo k propuštění brance z vazby, ochranné výchovy ústavní, polepšovny, pracovní nebo tábora nucené práce,

b) u brance pominula překážka uvedená v odstavci 2,

c) zjistil pobyt brance, který se k odvodu nedostavil.

§ 12.

(1) Nedostavil-li se bravec z jakéhokoli důvodu k hlavnímu odvodu, povolá se k nejbližšímu dodatečnému odvodu.

(2) Dodatečné odvody se konají po skončení hlavních odvodů podle potřeby do 31. října. Doby jejich konání stanoví krajské vojenské velitelství v dohodě s okresním národním výborem v sídle krajského vojenského velitelství.

§ 13.

Mimořádné odvody.

O mimořádných odvodech platí obdobně ustanovení o pravidelných odvodech.

Přezkoušení.

§ 14.

Přezkoušení nařídí velitelství oblasti, v jehož obvodu byl odvod proveden, v dohodě s příslušným krajským národním výborem

a) je-li podezření, že odvodní rozhodnutí, podle něhož bravec nebyl odveden, bylo způsobeno jednáním nebo opominutím, které zakládá skutkovou podstatu soudně trestného činu,

b) vzniknou-li pochybnosti o správnosti odvodního řízení, v němž bravec nebyl odveden.

§ 15.

(1) Vede-li se soudní trestní řízení pro podezření, že rozhodnutí o neodvedení bylo způsobeno trestným činem, oznámí soud výsledek řízení velitelství oblasti, v jehož obvodu byl bravec podroben odvodu.

(2) Je-li některý člen odvodní komise toho názoru, že odvodní rozhodnutí, podle něhož bravec nebyl odveden, je nesprávné, oznámí to velitelství oblasti, v jehož obvodu byl odvod proveden.

§ 16.

(1) Přezkoušecí komisi zřizuje velitelství oblasti v dohodě s příslušným krajským národním výborem.

(2) Předsedou přezkoušecí komise je předseda příslušného krajského národního výboru nebo zástupce jím určený. Dalšími členy komise jsou zástupce vojenské správy a důstojník zdravotnictva. Členem přezkoušecí komise nesmí být osoba, která byla členem odvodní komise.

(3) O přezkoušecím řízení, zejména o vydávání rozhodnutí, o odesílání branců do vojenské nemocnice a o dokladech vydávaných brancům platí obdobně příslušná ustanovení o odvodním řízení.

Dobrovolné odvody.

§ 17.

(1) Povolení k dobrovolnému vstupu do vojska může být uděleno každému občanu počínajíc 1. lednem roku, v němž dovrší 17 let. Nezletilci potřebují k dobrovolnému vstupu do vojska souhlasu zákonného zástupce.

(2) Vojenská činná služba, kterou dobrovolník vykonal před dobrovolným vstupem do vojska, nemá vlivu na délku základní služby. Ministerstvo národní obrany může povolit výjimky z tohoto ustanovení.

§ 18.

(1) Žádosti o dobrovolný vstup do vojska se podávají u krajského vojenského velitelství nej-

blížejšího místa žadatelova trvalého pobytu. Žadatel může v žádosti uvést, u kterého druhu vojska si přeje konat vojenskou činnou službu.

(2) Jako přílohy nutno k žádosti připojit:

- a) průkazy o předběžném vzdělání,
- b) je-li žadatel nezletilý, prohlášení zákonného zástupce, ověřené místním národním výborem místa jeho trvalého pobytu o tom, že souhlasí s dobrovolným vstupem do vojska.

§ 19.

(1) Cizí státní příslušníci mohou dobrovolně vstoupit do vojska jen se svolením presidenta republiky, vyhovují-li jinak podmínkám stanoveným pro dobrovolný vstup. Žádosti se podávají u ministerstva národní obrany, které je po slyšení ministerstva vnitra předloží presidentu republiky.

(2) Jako přílohy nutno k žádosti připojit:

- a) rodný (křestní) list,
- b) písemné svolení příslušného úřadu nebo orgánu domovského státu žadatelova k dobrovolnému vstupu do vojska, neprominulo-li ministerstvo národní obrany předložení tohoto dokladu,

c) prohlášení ověřené místním národním výborem místa trvalého pobytu, kterým se uchazeč zavazuje k vojenské činné službě v trvání základní služby, a za branné pohotovosti státu k vojenské činné službě na dobu války,

d) průkazy o předběžném vzdělání.

(3) Pro dobrovolný vstup osob trvale usdlých na území republiky, které nejsou ani československými občany, ani příslušníky jiného státu, platí obdobně ustanovení §§ 17 a 18.

§ 20.

Náklady spojené s odvodem a přezkoušením.

(1) Branec má při cestě k odvodu nebo k přezkoušení nárok na volnou jízdu 3. třídou osobního vlaku nebo autobusem československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD) ze stanice nejbližšího místa trvalého pobytu, po případě místu zaměstnání nebo školy, do odvodního místa (místa přezkoušení) a zpět, je-li vzdálenost místa trvalého pobytu (místa zaměstnání nebo školy) od odvodního místa (místa přezkoušení) větší než 6 km. Náklad spojený s touto volnou jízdou hradí obec místa trvalého pobytu (místa zaměstnání nebo školy) brancova. Náklad na stravování při cestě k odvodu nebo k přezkoušení a náklad na nucené předvedení k odvodu nebo k přezkoušení hradí branec.

(2) Bylo-li přezkoušení nařízeno proto, že nedvedení bylo způsobeno jednáním nebo opomenutím, které zakládá skutkovou podstatu soudně trestného činu, hradí náklady na cestu k přezkoušení branec.

(3) Branec, který se odesílá do vojenské nemocnice, má nárok na volnou jízdu 3. třídou osobního vlaku nebo autobusem československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD) z odvodního místa nebo z místa trvalého pobytu do místa vojenské nemocnice a zpět. Náklady spojené s touto volnou jízdou a s pobytem ve vojenské nemocnici hradí stát (vojenská správa).

(4) Náklady na přípravné odvodní práce jdou na vrub toho orgánu, jemuž vznikají.

(5) Ostatní náklady spojené s odvodem a s přezkoušením jdou, pokud není v odstavcích 1 až 4 stanoveno jinak, na vrub státu (vojenská správa).

Oddíl II.

Určení k náhradní službě na žádost.

§ 21.

Na žádost lze k náhradní službě určit osoby, které

- a) jsou živiteli rodiny (§ 22),
- b) jsou vlastníky zemědělských podniků menšího nebo středního rozsahu (§ 23),
- c) jsou spoluživiteli rodin (§ 24) nebo
- d) mají jiné zvláštní rodinné, hospodářské nebo sociální důvody (§ 25).

§ 22.

(1) Za živitele rodiny se považuje:

- a) jediný syn (též osvojený nebo nevlastní), jsou-li otec i matka výdělku neschopni,
- b) jediný vnuk, jsou-li děd i bába výdělku neschopni a nemají-li děti výdělku schopných,
- c) jediný vlastní nebo nevlastní bratr sourozenců zcela osiřelých a výdělku neschopných,
- d) otec dvou nebo více dětí,
- e) jediný schovanec, jsou-li pěstouni výdělku neschopni a nemají-li vlastních dětí nebo vnuků (vnuček) výdělku schopných,

jestliže výživa těchto osob závisí zcela na žadateli a žadatel je prokázaně živí.

(2) Ustanovení odstavce 1 se vztahuje také na osoby, které sice mají sourozence, kteří jsou však buď mladší než 17 let nebo jsou neschopni výdělku nebo nemohou pro početnou rodinu, nepříznivé výdělkové poměry nebo proto, že vůbec

nejsou výdělečně činní, samy žít osoby, které jsou svou výživou odkázány na žadatele.

(3) O mužích starších než 60 let a o ženách starších než 55 let má se vždy za to, že jsou neschopni výdělku.

(4) V případech uvedených v odstavcích 2 a 3 rozhoduje stáří rodinných příslušníků ke dni 31. prosince roku, v němž byla žádost podána.

§ 23.

Vlastník zemědělského podniku může být určen k náhradní službě.

a) nepřesahuje-li výměra půdy, na které pracuje, 15 ha,

b) je-li provozování zemědělského podniku jeho výhradním nebo aspoň hlavním pramenem obživy pro něho, po případě též pro členy jeho rodiny a

c) nežije-li v jeho domácnosti žádná příbuzná osoba, která pravidelně pracuje v jeho podniku a je způsobilá po dobu jeho nepřítomnosti také podnik samostatně vést a vykonávat potřebné práce.

§ 24.

Jako spoluzivitel rodiny může být určena k náhradní službě osoba ve všech případech uvedených v § 22, i když výživa jejího rodinného příslušníka na ní sice zcela nezávisí, ale byla by bez jejího přispění ohrožena, zejména mohou-li ostatní příslušníci rodiny jen částečně přispívat k výživě rodiny.

§ 25.

Mimo osoby uvedené v §§ 22 až 24 mohou být k náhradní službě určeny osoby, u nichž sice nejsou splněny všechny podmínky tam stanovené, které však mají jiné závažné rodinné, hospodářské nebo sociální důvody.

§ 26.

(1) Žádost o určení k náhradní službě podává odvedenec v den odvodu odvodní komisí. Nemůže-li tak učinit při této příležitosti, byl-li o svém odvedení zpraven písemně nebo nastaly-li okolnosti odůvodňující žádost o určení k náhradní službě teprve po odvodu, třeba žádost podat u místního národního výboru místa trvalého pobytu žadatele, a to nejpozději do 15 dnů po odvodu (po dni, kdy bylo žadateli oznámeno rozhodnutí o odvedení, nebo po dni, kdy uvedené okolnosti nastaly). Odvedenci, kteří základní službu již nastoupili, podávají žádost u vojenského útvaru, u něhož ji konají.

(2) Údaje, o něž se žádost o určení k náhradní službě opírá, nutno doložit, a to způsobem uvedeným v odstavcích 3 až 5.

(3) K žádosti, aby odvedenec byl určen k náhradní službě jako živitel rodiny (§ 22), třeba připojit výkaz o jeho rodinných poměrech (rodinný výkaz), potvrzený místním národním výborem místa trvalého pobytu žadatele. Vzor rodinného výkazu vydá ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra.

(4) K žádosti, aby odvedenec byl určen k náhradní službě jako vlastník zemědělského podniku menšího nebo středního rozsahu (§ 23), třeba připojit doklady o tom, že odvedenec je vlastníkem takového zemědělského podniku (na př. výpisy z pozemkových knih nebo potvrzení pozůstalostního soudu).

(5) Žádost, aby odvedenec byl určen k náhradní službě z důvodů uvedených v § 24, třeba doložit obdobným způsobem jako žádost uvedenou v odstavci 3. K žádostem poslaným z důvodů uvedených v § 25 třeba připojit vhodné doklady, které prokazují důvody v žádosti uvedené.

§ 27.

(1) Žádosti o určení k náhradní službě podané u odvodní komise odevzdá její předseda místnímu národnímu výboru místa trvalého pobytu žadatelova.

(2) Místní národní výbor přezkoumá žádost o určení k náhradní službě a postoupí ji okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodu žadatel má nebo před nastoupením základní služby měl trvalý pobyt.

(3) Je-li žádost odůvodňována neschopností příslušníka rodiny k výdělku a nelze-li jí mít za prokázáno podle § 22, odst. 3, předvolá okresní národní výbor dotčeného příslušníka rodiny k prohlídce úředním lékařem, který podá posudek o výdělečné neschopnosti.

(4) Podal-li žádost vlastník zemědělského podniku menšího nebo středního rozsahu, vyžádá si o ní okresní národní výbor vyjádření příslušné složky Jednotného svazu zemědělců.

(5) Okresní národní výbor podá posudek o žádostech o určení k náhradní službě a zašle je krajskému vojenskému velitelství, v jehož obvodu byl žadatel odveden.

§ 28.

(1) Ministerstvo národní obrany stanoví počet odvedenců, kteří mají být v obvodech jed-

notlivých krajských vojenských velitelství určení (dodatečně určení) k náhradní službě, a zpraví o tom tato velitelství. Krajská vojenská velitelství zařídí, aby se sešla smíšená komise.

(2) Předsedou smíšené komise je předseda krajského národního výboru nebo zástupce jím určený. Členy komise jsou další zástupce tohoto národního výboru a dva zástupci krajského vojenského velitelství.

(3) K náhradní službě určí smíšená komise především odvedence, o jejichž žádostech má za to, že zasluhují zvláštního zřetele, bez ohledu na to, o jaký důvod se opírají. Není-li tím vyčerpán počet branců uvedený v odstavci 1, určí k náhradní službě především odvedence, jejichž žádosti vyhovují podmínkám stanoveným v § 22 a po nich postupně v §§ 23, 24 a 25. Převyšuje-li počet vyhovujících žádostí počet uvedený v odstavci 1, zůstanou tyto žádosti uloženy u krajského vojenského velitelství pro případ, že dojde k dodatečnému určování k náhradní službě.

(4) Smíšená komise rozhoduje prostou většinou hlasů; při rovnosti hlasů rozhoduje předseda.

(5) Žádosti o určení k náhradní službě, které dojdou krajskému vojenskému velitelství po zasedání smíšené komise, ponechá toto velitelství u sebe pro případ, že dojde k dodatečnému určování k náhradní službě.

(6) O rozhodnutí smíšené komise nebo o tom, že žádost zůstane uložena u krajského vojenského velitelství, zpraví žadatele toto velitelství.

§ 29.

(1) Pominou-li důvody, pro něž byl žadatel určen k náhradní službě, v době, kdy by jinak byl ještě povinen konat základní službu, musí to ihned bez vyzvání oznámit krajskému vojenskému velitelství, jehož komise o žádosti rozhodovala.

(2) V případě uvedeném v odstavci 1, nebo zjistí-li krajské vojenské velitelství nebo okresní národní výbor samy kdykoliv, že důvody pro určení k náhradní službě pominuly nebo že jich tu vůbec nebylo, zruší smíšená komise, jež o žádosti rozhodla, po slyšení žadatele toto určení. Bylo-li určení k náhradní službě zrušeno, povolá krajské vojenské velitelství dotčenou osobu k základní službě nebo k pokračování v této službě.

§ 30.

Podrobné předpisy o určování k náhradní službě vydá ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra.

Oddíl III.

Základní (náhradní) služba.

Nastoupení základní (náhradní) služby.

§ 31.

(1) Odvedence povolává k základní (náhradní) službě krajské vojenské velitelství, v jehož obvodu byl odveden, povolávacím rozkazem. Povolávací rozkaz opravňuje odvedence k volné jízdě 3. třídou osobního vlaku, při vzdálenosti nejméně 200 km rychlíku, nebo autobusem Československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD) ze stanice nejbližší místu pobytu nejkratší cestou do místa, kde nastupují základní (náhradní) službu. Náklady spojené s touto volnou jízdou jdou na vrub státu (vojenské správy).

(2) Studující lékařství, veterinářství nebo farmacie, jimž byl povolen odklad základní služby, mohou být povoláni k jejímu výkonu ve dvou částech, a to nejprve na 3 měsíce v době hlavních prázdnin, po jejichž uplynutí se propustí na trvalou dovolenou, a zbývající část základní služby vykonají po ukončení studií, nebo jakmile studia v těchto oborech zanechali.

(3) Ministerstvo národní obrany může lékařům z úřední moci odložit nastoupení základní (náhradní) služby do nástupního dne, který následuje po uplynutí 6 měsíců ode dne ukončení studia.

§ 32.

(1) Každá povolovaná osoba je povinna dostavit se v určený den a hodinu na místo uvedené v povolávacím rozkaze a přinést s sebou odvodní průkaz a povolávací rozkaz. Osoba, která se nemohla dostavit, protože v den, na něž byla povolána, byla neschopna k cestě, je povinna to prokázat lékařským vysvědčením, jež zašle přímo vojenskému útvaru, k němuž je povolána. Lékařské vysvědčení musí obsahovat údaj, jak dlouho bude pravděpodobně trvat neschopnost k cestě, a není-li sepsáno úředním lékařem, musí být jím potvrzeno. Jakmile bude povolovaná osoba schopna cesty, je povinna odebrat se ihned na místo označené v povolávacím rozkaze. Nenabude-li této schopnosti do doby uvedené v předloženém vysvědčení, musí předložit nové lékařské vysvědčení.

(2) Osobám, které byly odvedeny teprve po dni stanoveném jako nástupní den, a nemohly proto nastoupit základní službu do jednoho měsíce nebo náhradní službu do čtrnácti dnů ode dne, kdy ji měly nastoupit, jakož i osobám,

které pro nemoc nebo z jiných důvodů nemohly nastoupit základní (náhradní) službu do uvedených lhůt, odloží se nastoupení jejich základní (náhradní) služby do nástupního dne v příštím roce.

(3) Odvedenec může z důvodů hodných zvláštního zřetele žádat u krajského vojenského velitelství, v jehož obvodu byl odveden, aby mu povolilo předčasně nastoupit základní službu.

§ 33.

(1) Byl-li odvedenec povinný nastoupit základní (náhradní) službu odsouzen k trestu na svobodě, nepřesahujícímu 6 měsíců, povolá se k nastoupení základní (náhradní) služby; zároveň požádá příslušné krajské vojenské velitelství o odklad trestu, po případě o jeho přerušeni až do skončení základní (náhradní) služby.

(2) Odvedencům, kterým nebyl povolen odklad (přerušeni) trestu a kteří proto nemohou nastoupit základní službu nejpozději do jednoho měsíce nebo náhradní službu nejpozději do čtrnácti dnů ode dne, kdy ji měli nastoupit, odloží se nastoupení jejich základní (náhradní) služby do příslušného nástupního dne v roce, kdy již uvedených překážek nebude.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně pro osoby zařazené do táborů nucené práce.

§ 34.

(1) Po nastoupení základní (náhradní) služby se každý odvedenec podrobí lékařské prohlídce. Odvedenci, u nichž se při této prohlídce zjistí lékařská klasifikace, která je odchýlná od klasifikace stanovené při odvodu, určí se k přezkumu.

(2) Odvedenec, který byl při prohlídce podle odstavce 1 uznán neschopným vojenské činné služby a určen k přezkumu, propustí se ihned na trvalou dovolenou až do rozhodnutí přezkumné komise.

(3) Uzná-li přezkumná komise odvedence propuštěného podle odstavce 2 na trvalou dovolenou za schopného vojenské činné služby, povolá se odvedenec k pokračování v základní (náhradní) službě. Doba strávená na trvalé dovolené podle odstavce 2 se započítává do základní (náhradní) služby. Toto ustanovení neplatí, bylo-li zjištěno, že odvedenec byl určen k přezkumu pro předstírání vady (choroby) nebo že si vadu (chorobu) úmyslně způsobil nebo že přezkumné řízení úmyslně prodlužoval.

Odklad základní (náhradní) služby.

§ 35.

(1) Odklad základní (náhradní) služby se povolí na takovou dobu, jaké bude pravděpodobně třeba, aby odvedenec ukončil přípravu na své povolání, nebo v níž pominou důvody, pro které byl odklad povolen, nejméně však do příslušného nástupního dne v příštím roce.

(2) Trvají-li okolnosti odůvodňující povolení odkladu i po jeho uplynutí, může být na žádost prodloužen.

§ 36.

(1) O podávání žádostí za odklad základní (náhradní) služby, zejména o lhůtách pro jejich podávání, platí obdobně ustanovení § 26, odst. 1 s tím rozdílem, že se žádost podává buď odvodní komisi nebo u krajského vojenského velitelství, v jehož obvodu byl žadatel odveden. Byla-li žádost podána po uplynutí stanovené lhůty, projedná ji krajské vojenské velitelství jen tehdy, prokáže-li žadatel, že ji podal opožděně beze své viny. Jinak žádost odmítne.

(2) K žádostem třeba připojit doklady o přípravě na budoucí povolání nebo doklady o jiných okolnostech hodných zvláštního zřetele, o něž se žádost opírá.

(3) Zaměstnavatel může se souhlasem svého zaměstnance, který byl odveden, žádat za odklad jeho základní (náhradní) služby, vyžaduje-li toho veřejný zájem.

(4) Žádosti za prodloužení povoleného odkladu nutno podat nejpozději do 31. července u krajského vojenského velitelství, v jehož obvodu byl žadatel odveden. Ustanovení odstavce 1, vět druhé a třetí platí obdobně.

§ 37.

(1) O žádosti za odklad, která byla podána při odvodu, rozhodne zpravidla zástupce vojenské správy ihned a vydá žadateli písemné rozhodnutí. Není-li to možné, rozhoduje o žádosti krajské vojenské velitelství, v jehož obvodu byl žadatel odveden.

(2) Z rozhodnutí, jímž byla žádost za povolení (prodloužení) odkladu odmítnuta nebo zamítnuta, může žadatel podat u krajského vojenského velitelství odvolání k velitelství oblasti, a to do 15 dnů ode dne, kdy byl o rozhodnutí zpraven. Vojenské osoby v činné službě podávají odvolání prostřednictvím svého vojenského útvaru. Odvolání lze podat ústně, písemně nebo telegraficky.

(3) Do lhůty uvedené v odstavci 2 se nepočítá den, kdy rozhodnutí bylo doručeno. Připadá-li poslední den lhůty na neděli nebo na den, pro který platí zákonná ustanovení o nedělích, končí lhůta nejbližším všedním dnem. Za den podání odvolání se považuje den, kdy bylo podáno poštovnímu nebo telegrafnímu úřadu, u vojenských osob v činné službě den, kdy bylo podáno velitelství vojenského útvaru.

(4) O odvolání rozhoduje velitelství oblasti s konečnou platností.

(5) Žádosti za odklad (jeho prodloužení) nebo odvolání ze zamítavých rozhodnutí o takových žádostech nemají odkladného účinku. Odvedenec, jehož žádost nebo odvolání ve věci odkladu byla vyřízena kladně teprve po nastoupení základní (náhradní) služby, propustí se z vojenské činné služby na trvalou dovolenou.

§ 38.

(1) Zjistí-li krajské vojenské velitelství, že tu důvody pro povolení (prodloužení) odkladu nebyly nebo že pominuly, zruší odklad a povolá dotčenou osobu k základní (náhradní) službě. Osoba, které byl povolen odklad na dobu delší než jeden rok je povinna, jestliže důvody pro tento odklad pominuly, oznámit to ihned krajskému vojenskému velitelství.

(2) O odvolání z rozhodnutí o zrušení odkladu platí obdobně ustanovení § 37, odst. 2 až 5.

Počítání a nahrazování základní (náhradní) služby.

§ 39.

(1) Základní (náhradní) služba se počítá ode dne, kdy ji odvedenec skutečně nastoupil.

(2) Odvedencům, kteří již sloužili ve vojsku a byli z něho propuštěni, se základní (náhradní) služba již vykonaná započítává do základní (náhradní) služby. Toto ustanovení se však nevztahuje na dobrovolníky (§ 17, odst. 2).

§ 40.

(1) Základní (náhradní) službu zameškanou překročením dovolené, dovolenou přesahující dobu řádné dovolené, jakož i vyšetřovací vazbou uvalenou v trestním řízení, jež skončilo odsuzujícím rozsudkem, nutno nahradit.

(2) Základní (náhradní) služba zameškaná nemocí, úrazem nebo zdravotní dovolenou se nahrazuje, jestliže nemoc nebo úraz nevznikly nebo se nezhoršily vlastní vinou dotčené osoby.

(3) Nemůže-li osoba povoláná k náhradní službě konat tuto službu pro nemoc nepřetržitě po dobu delší než 28 dnů a není-li pravděpodobné, že se uzdraví nejpozději v dalších 14 dnech, propustí se na trvalou dovolenou a povolá se k pokračování v náhradní službě v příštím výcvikovém období. Dojde-li k propuštění v posledním měsíci náhradní služby, promíne se její zbytek.

(4) Ženy, u nichž během základní (náhradní) služby bude zjištěno těhotenství, propustí se na trvalou dovolenou až do přeložení do zálohy (náhradní zálohy).

§ 41.

(1) Byla-li osoba, která koná základní (náhradní) službu, odsouzena občanským soudem k trestu na svobodě nepřesahujícímu 6 měsíců, podá příslušný vojenský útvar žádost za odklad trestu až do skončení základní (náhradní) služby.

(2) Nebylo-li vyhověno žádosti za odklad trestu podané podle odstavce 1 nebo byla-li na osobu v základní (náhradní) službě uvalena zajišťovací nebo vyšetřovací vazba občanským soudem, propustí se na trvalou dovolenou. Po propuštění z trestu (vazby) je tato osoba povinna ihned pokračovat v základní (náhradní) službě.

Propuštění ze základní (náhradní) služby.

§ 42.

(1) Ze základní (náhradní) služby se propustí osoby zpravidla po jejím vykonání, po případě po nahrazení zameškané služební doby.

(2) Před propuštěním ze základní (náhradní) služby podrobí se každá vojenská osoba lékařské prohlídce u svého útvaru.

(3) Vojenský průkaz opravňuje osoby propuštěné ze základní (náhradní) služby k volné jízdě 3. třídou osobního vlaku, při vzdálenosti nejméně 200 km rychlíku, nebo autobusem československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD), ze stanice místa propuštění do stanice místa trvalého pobytu. Důstojníci základní služby mají nárok na volnou jízdu 2. třídou rychlíku. Náklady spojené s volnou jízdou jdou na vrub státu (vojenské správy).

§ 43.

(1) Předčasně lze ze základní služby propustit na trvalou dovolenou osoby,

a) mají-li být odstraněny početní přebytky,

b) jde-li o hromadné propuštění příslušníků jednoho odvodního ročníku před jejich přeložením do zálohy,

c) které byly určeny k přezkumu pro neschopnost k vojenské činné službě,

d) rozhodne-li tak přezkumná komise,

e) jimž byl dodatečně povolen odklad.

(2) Z náhradní služby lze předčasně propustit z důvodů uvedených v odstavci 1, písm. b) až e).

(3) Osobám propuštěným na trvalou dovolenou podle odstavce 1, písm. b) může ministerstvo národní obrany prominout zbytek základní (náhradní) služby. Jde-li o dobu, kratší než 7 dnů, započítá se tato doba jako vykonaná vojenská činná služba.

§ 44.

(1) Osoby, které byly v jednom roce odvedeny, přísluší po skončení základní (náhradní) služby do téhož ročníku zálohy (náhradní zálohy), který se označuje jako první, druhý a další ročník zálohy (náhradní zálohy).

(2) K prvnímu ročníku zálohy patří všechny osoby téhož odvodního ročníku, které nastoupily základní službu v roce odvodu a byly po skončení základní služby přeloženy do zálohy, a to ode dne tohoto přeložení až do konce následujícího kalendářního roku; v dalším kalendářním roce patří pak ke druhému ročníku zálohy a podle toho se označují další ročníky zálohy.

(3) Náhradní záložníci téhož odvodního ročníku jsou příslušníky prvního ročníku náhradní zálohy po dobu, po kterou jsou těmito příslušníky osoby téhož odvodního ročníku, které konaly základní službu.

Oddíl IV.

Další služba.

§ 45

(1) Další službu na žádost konají vojenské osoby, které vykonaly základní službu,

a) setrvávají-li dobrovolně ve vojenské činné službě

b) jsou-li v přípravné službě pro přijetí do služebního poměru vojenských osob z povolání,

c) při pobytu na vojenských školách pro výchovu vojenských osob z povolání.

(2) O další službě konané na žádost, zejména o nahrazování zameškané služby, přezkumném řízení, odkladu (přerušeni) trestu na svobodě a o propuštění z vojenské činné služby platí obdobně ustanovení platná pro základní službu.

§ 46.

(1) Osoby, které jsou povinny další službou, jsou zavázány setrvat ve vojenské činné službě, dokud převzatý závazek k další službě nesplní. Podrobnosti o závazku k další službě a o způsobu, jakým se vykonává, stanoví ministerstvo národní obrany.

(2) Osoby, které jsou povinny další službou, mohou z ní být na svou žádost ministerstvem národní obrany propuštěny před splněním závazku v případech hodných zvláštního zřetele, vrátí-li z nákladů vynaložených na jejich výcvik (zdokonalování) částku, která je úměrná délce zbývajících (dosud neplněných) další služby. Výše těchto nákladů se stanoví podle směrnic, vydaných ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem financí.

(3) Ustanovení odstavce 2 platí obdobně pro vojenské osoby z povolání, jimž vojenská správa poskytla stipendium nebo třeba jen částečnou náhradu studijních nákladů.

(4) Vojenské osoby z povolání, které pozbyly vojenské hodnosti, mohou být ministerstvem národní obrany výjimečně na svou žádost v případech hodných zvláštního zřetele propuštěny z vojenské činné služby před splněním převzatého závazku.

(5) Osoby, které byly přijaty do přípravné služby, aby byly převzaty do služebního poměru vojenských osob z povolání nebo do vojenských škol pro výchovu důstojníků z povolání nebo které dostaly stipendium, jsou k další službě povinny i tehdy, když se z vlastního zavinění nestaly vojenskými osobami z povolání.

(6) Vystoupit z výcviku (zdokonalování) na vojenské osoby z povolání povolí ministerstvo národní obrany jen tehdy, vrátí-li dotčená osoba částku, která se rovná nákladům vynaloženým na její výcvik (zdokonalování).

Oddíl V.

Vojenská cvičení.

§ 47.

(1) Vojenská cvičení jsou pravidelná, výjimečná nebo dobrovolná.

(2) Záložníci a náhradní záložníci trvale dlejí v cizině se nepovolávají po dobu pobytu v cizině ke cvičení, jsou však povinni je vykonat po návratu z ciziny. Ministerstvo národní obrany může těmto osobám z důvodů hodných zvláštního zřetele prominout vykonávání všech nebo některých cvičení.

§ 48.

(1) Záložníci z počtu mužstva a poddůstojníků povolávají se zpravidla ke čtyřem pravidelným cvičením po čtyřech týdnech, a to ve třetím, pátém, sedmém a devátém ročníku zálohy (náhradní zálohy).

(2) Záložníci, kteří konali základní službu kratší než tři čtvrtiny základní služby, a náhradní záložníci povolávají se mimo cvičení uvedená v odstavci 1 k dalšímu pravidelnému čtyřtýdennímu cvičení, zpravidla v prvním ročníku zálohy (náhradní zálohy).

(3) Ministerstvo národní obrany může vyžaduje-li toho výcvik nebo zajištění pohotovosti branné moci, nařídít povolání k cvičením jiného trvání a v jiných lhůtách, pokud tím úhrnná délka stanovená v odstavci 1, po případě 2 nebude překročena.

(4) Ministerstvo národní obrany může prominout konání cvičení k nimž nebyli záložníci nebo náhradní záložníci povoláni v stanovených lhůtách.

§ 49.

(1) Důstojníci v záloze povolávají se zpravidla k pěti pravidelným cvičením po čtyřech týdnech, a to v druhém, čtvrtém, šestém, osmém a desátém ročníku zálohy.

(2) Ustanovení § 48, odst. 2 až 4 platí přiměřeně i o cvičeních důstojníků v záloze.

§ 50.

(1) Záložníky a náhradní záložníky povolává ke cvičením krajské vojenské velitelství místa narození povolávacím rozkazem. Ustanovení § 31, odst. 1, vět druhé a třetí platí obdobně; důstojníci v záloze však mají nárok na volnou jízdu 2. třídou rychlíku.

(2) Ke cvičení se povolává zpravidla na určitý den. Výjimečně lze povolát k okamžitému nastoupení cvičení. Povolává-li se na určitý den, třeba dodat povolávací rozkaz nejpozději šest týdnů před počátkem cvičení.

(3) Vyžaduje-li toho potřeba vojska, může být v mimořádných případech povolání provedeno nromádným povolávacím rozkazem uveřejněným vyhláškou nebo u jednotlivých osob telegraficky. Provádí-li se povolání vyhláškou nebo telegraficky, platí o použití železnice a autobusu Československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD) ustanovení § 58, odst. 4.

§ 51.

(1) Osobě cvičením povinné může být na její žádost z důvodů hodných zvláštního zřetele povoleno vykonat cvičení v určitém období roku, v němž je cvičením povinna.

(2) Žádosti podle odstavce 1 třeba podat u příslušného kmenového tělesa do 31. ledna roku, v němž je dotčená osoba povinna cvičením, nejpozději však do 15 dnů po doručení povolávacího rozkazu.

(3) Důvody v žádosti uvedené musí být potvrzeny místním národním výborem místa trvalého pobytu žadatele nebo doloženy vhodnými doklady.

(4) O žádostech rozhoduje s konečnou platností kmenové těleso.

§ 52.

(1) Osobě cvičením povinné může být na její žádost z důvodů hodných zvláštního zřetele povoleno odklad cvičení na příští rok.

(2) Zaměstnavatel může se souhlasem svého zaměstnance, který byl povolán ke cvičení, žádat za odklad tohoto cvičení, vyžaduje-li toho veřejný zájem.

(3) Žádosti podle odstavce 1 třeba podat ve lhůtách uvedených v § 51, odst. 2 u krajského vojenského velitelství místa narození, v naléhavých případech u krajského vojenského velitelství nejbližšího místa trvalého pobytu žadatele, po nastoupení cvičení u velitelství příslušného vojenského útvaru. Ustanovení § 51, odst. 3 platí obdobně. Podání žádosti za odklad cvičení nemá odkladného účinku.

(4) O žádostech rozhoduje s konečnou platností krajské vojenské velitelství, u kterého byla žádost podána.

§ 53.

(1) Osoba povoláná k cvičení je povinna dostavit se ve stanovenou dobu na místo uvedené v povolávacím rozkaze. Má-li se podle povolávacího rozkazu dostavit okamžitě, je povinna do 4 hodin po doručení nebo uveřejnění povolávacího rozkazu nastoupit nejkratší cestu do místa uvedeného v povolávacím rozkaze.

(2) O nastoupení cvičení platí, není-li stanoveno jinak, obdobně ustanovení o nastoupení základní (náhradní) služby.

(3) Osoby nastupující cvičení jsou povinny předložit vojenský průkaz, povolávací rozkaz, po případě určovací listek (§ 58, odst. 2).

§ 54.

- (1) Ze cvičení se předčasně propustí osoby,
- a) které jsou při nastoupení nemocny nebo které za cvičení onemocnějí a stanou se na zbývající dobu vojenské činné služby neschopnými,
 - b) které nastoupily cvičení s opožděním přesahujícím 3 dny,
 - c) které byly během cvičení předběžně zatčeny nebo vzaty do vyšetřovací nebo trestní vazby občanským soudem,
 - d) jimž byl během cvičení povolán odklad na příští rok nebo jimž bylo cvičení přeloženo na jiné období.

(2) Osoby uvedené v odstavci 1, jakož i osoby, které z jakýchkoli důvodů cvičení nenastoupily, jsou povinny cvičení vykonat v příštím období, po případě v příštím roce. Doba, po kterou konaly cvičení, započítá se jim do úhrnné délky cvičení; došlo-li k propuštění podle odstavce 1 v poslední třetině cvičení, zbytek cvičení se promíne. Osobám, které se staly neschopnými za cvičení pro vadu nebo chorobu způsobenou nebo zhoršenou vykonáváním cvičení, promíne se vždy celý zbytek cvičení.

(3) Doba, kterou osoby povolané na cvičení strávily v nemocnici nebo na ošetřovně pro nemoc nebo k zjištění vady (choroby), nepočítá se do doby cvičení, bylo-li prokázáno, že vada (choroba) byla předstírána nebo způsobena úmyslně.

(4) Nemohla-li osoba cvičení dokončit proto, že vypukla epidemie nebo že byla vyhlášena mimořádná opatření, pokládá se cvičení za vykonané.

(5) Přesahuje-li vykonaná mimořádná nebo zvláštní služba šest měsíců, může ji ministerstvo národní obrany započíst jako jedno nebo dvě cvičení.

(6) O propuštění záložníků a náhradních záložníků po skončení cvičení platí obdobně ustanovení § 42.

§ 55.

Je-li to v zájmu služebním, může velitel kmenového tělesa povolit záložníkům a náhradním záložníkům na jejich žádost, aby vykonali jedno nebo několik dobrovolných cvičení. Dobrovolná cvičení se nezapočítávají do úhrnné doby pravidelných cvičení.

§ 56.

Zavádějí-li se nové bojové prostředky nebo vyžadují-li toho důvody vycvikové, může ministerstvo národní obrany povolat vojenské osoby ve výslužbě ke cvičení na dobu nezbytné potřeby, jež nesmí přesahovat 8 týdnů.

Oddíl VI.

Mimořádná služba.

§ 57.

(1) Povolání k mimořádné službě se provádí buď hromadnými nebo jednotlivými povolávacími rozkazy. Hromadný povolávací rozkaz se uveřejňuje vyhláškou.

(2) Jsou-li nařízena jakákoli mimořádná opatření, jsou povinny nastoupit základní (náhradní) službu všechny osoby propuštěné na trvalou dovolenou, vyjma osoby propuštěné pro neschopnost.

§ 58.

(1) Nebude-li v povolávacím rozkaze stanoveno jinak, jsou osoby povolané k mimořádné službě povinny do 4 hodin po jeho doručení nebo uveřejnění nastoupit nejkratší cestu přímo do nástupních stanic vyznačených v jejich vojenských průkazech. Osoby neschopné k cestě musí tuto neschopnost prokázat způsobem uvedeným v § 32, odst. 1.

(2) Osoby, kterým bylo uloženo nastoupit mimořádnou službu v určitý den nebo na určitém místě lístkem, který jim byl již předem dodán (určovací lístek), jsou povinny nastoupit mimořádnou službu podle obsahu lístku.

(3) Osoby povolané k mimořádné službě nastoupí ji u vojenského útvaru, který je vyznačen v jejich vojenských průkazech, určovacích lístcích nebo povolávacích rozkazech. Není-li někomu známo, kde má mimořádnou službu nastoupit, nebo má-li někdo pochybnost, zda se na něho vztahuje vyhláška, je povinen se přihlásit se všemi svými vojenskými doklady u krajského vojenského velitelství nejbližšího místa jeho pobytu.

(4) Povolávací rozkaz, vojenský průkaz nebo určovací lístek opravňuje osoby povolané k mimořádné službě k volné jízdě železnicí nebo autobusem Československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD). Osobám, které nemají žádný z uvedených vojenských dokladů a musí použít železnice nebo autobusu Československé automobilové dopravy, národního podniku (ČSAD) k nastoupení mimořádné služby, nahradí se cestovné po jejím nastoupení. Náklady spojené s touto volnou jízdou jdou na vrub státu (vojenské správy).

§ 59.

(1) O nastoupení mimořádné služby platí, není-li stanoveno jinak, obdobně ustanovení o na-

stoupení základní služby. Lékařské prohlídce se však podrobí jen osoby, které o to požádají.

(2) Z mimořádné služby se propouští buď jednotlivě, jde-li o zproštění nebo o propuštění pro neschopnost, nebo hromadně. Jinak platí o propuštění obdobné ustanovení § 42.

O d d í l VII.

Zproštění mimořádné služby.

§ 60.

(1) Mimořádné služby lze zprostit

- a) záložníky a náhradní záložníky,
- b) důstojníky a poddůstojníky ve výslužbě,
- c) osoby odvedené při mimořádných odvoděch.

(2) Zprostit mimořádné služby lze buď předem nebo teprve za mimořádných opatření, na určitou nebo neurčitou dobu.

§ 61.

(1) Nejde-li o zproštění předem povolené, nabývá zproštění účinnosti dnem, kdy dotčená osoba byla o něm uvědoměna.

(2) Platnost povoleného zproštění zaniká:

- a) uplyne-li doba, na kterou bylo povoleno,
- b) bylo-li zrušeno,
- c) pominuly-li důvody, pro něž bylo povoleno.

(3) Zaměstnavatelé, kteří žádali o zproštění svých zaměstnanců, jsou povinni sledovat, zda důvody, pro které bylo zproštění povoleno, trvají. Mají-li za to, že další zproštění není odůvodněno, jsou povinni oznámit to orgánu vojenské správy, který o zproštění rozhodl, a zároveň též přímo krajskému vojenskému velitelství místa narození zproštěné osoby.

§ 62.

(1) O žádostech o zproštění rozhoduje s konečnou platností:

a) jde-li o zaměstnance ústředních úřadů, vzdušné a vodní dopravy a příslušníky Sboru vězeňské stráže, ministerstvo národní obrany,

b) jde-li o zaměstnance železniční dopravy a podniků důležitých pro obranu státu, velitelství oblasti, v jehož obvodu je příslušné ředitelství drah nebo sídlo podniku,

c) u všech ostatních osob krajské vojenské velitelství, v jehož obvodu je sídlo zaměstnava-

tele nebo je provozována činnost, jež je důvodem zproštění, nebo řídicí složka, zasahuje-li tato činnost do obvodu několika krajských vojenských velitelství.

(2) O rozhodnutí zpraví orgán uvedený v odstavci 1 zaměstnavatele; osobu, která byla zproštěna, v případech, kdy sama podala žádost. Zaměstnavatel uvědomí zproštěné osoby. Průkaz o zproštění se však vydá až po vyhlášení mimořádných opatření.

§ 63.

(1) Nejde-li o veřejné zaměstnance nebo o zaměstnance podniků důležitých pro obranu státu, slyší orgán uvedený v § 62, odst. 1 před rozhodnutím o zproštění příslušnou zprošťovací komisí (odstavce 2 a 3).

(2) Zprošťovací komise se zřizují u krajských a okresních národních výborů. Skládají se ze zástupců těchto národních výborů a ze zástupců příslušné složky jednotné odborové organizace, po případě Jednotného svazu zemědělců. Podrobné předpisy o složení zprošťovacích komisí vydá ministerstvo národní obrany v dohodě s příslušnými ministerstvy po slyšení jednotné odborové organizace, po případě Jednotného svazu zemědělců.

(3) Místně příslušná je zprošťovací komise zřízená u okresního národního výboru, v jehož obvodu je sídlo zaměstnavatele nebo je provozována činnost, jež je důvodem zproštění. Zasahuje-li činnost do obvodů několika okresů, je příslušná zprošťovací komise zřízená u krajského národního výboru.

§ 64.

(1) Nelze-li o žádosti o zproštění, podané za mimořádných opatření, rozhodnout do doby, do níž má osoba, o jejíž zproštění se žádá, nastoupit mimořádnou službu, může jí být ve výjimečných případech povoleno zatímní zproštění.

(2) Zatímní zproštění povoluje orgán, který rozhoduje o žádosti o zproštění. Osobám, jimž bylo povoleno zatímní zproštění, se o tom vydá průkaz.

(3) Těhotné ženy a matky, které pečují o děti do 14 let, jsou zproštěny mimořádné služby, jsou však povinny předložit odvodní komisi nebo krajskému vojenskému velitelství místa trvalého pobytu vysvědčení úředního lékaře o těhotenství nebo potvrzení místního národního výboru o tom, že pečují o dítě mladší než 14 let.

Oddíl VIII.

Propuštění z vojska.

§ 65.

Zjistí-li krajské vojenské velitelství, že byla odvedena osoba, aniž pro to byl dán právní podklad, nařídí propuštění dotčené osoby z vojska.

§ 66.

(1) Záložníci a náhradní záložníci se propustí z vojska dnem 31. prosince roku, v němž dovrší 60. rok, jestliže nepožádali o prodloužení služební povinnosti podle odstavce 2.

(2) Vojenským osobám, které splnily brannou povinnost, může být na jejich žádost služební povinnost prodloužena. Žádost třeba podat do 30. listopadu roku, v němž dovrší 60 let, u krajského vojenského velitelství místa narození a připojit k ní vojenský průkaz.

(3) Byla-li služební povinnost takto prodloužena, mohou být uvedené osoby propuštěny z vojska jen dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž prohlásily, že chtějí být propuštěny. Prohlášení s připojeným vojenským průkazem zasílají krajskému vojenskému velitelství místa narození.

§ 67.

(1) Neschopnost vojenských osob k vojenské činné službě se zjišťuje přezkumným řízením, které provádějí přezkumné komise podle předpisů vydaných ministerstvem národní obrany.

(2) Vojenské osoby neschopné k vojenské činné službě se z vojska propustí. Toto ustanovení se nevztahuje na

- a) vojenské osoby z povolání, překládají-li se do výslužby,
- b) na důstojníky v záloze, byly-li jim přiznány vojenské odpočivné platy.

Oddíl IX.

Osobní úkony pro potřeby branné moci.

§ 68.

(1) Osobními úkony pro potřeby branné moci (dále jen „osobní úkony“) se rozumí každá tělesná nebo duševní činnost, která se požaduje k přímé podpoře branné moci od osob, jež nevykonávají vojenskou činnou službu nebo zvláštní službu.

(2) K osobním úkonům mohou být povolány všechny osoby podléhající branné povinnosti, které nejsou povolány k vojenské činné službě nebo zvláštní službě a které nejsou podle zákona o obraně státu od osobních úkonů osvobozeny.

§ 69.

(1) Osoby, které je třeba určit k osobním úkonům již předem, určí okresní národní výbor a vykoná na žádost vojenské správy též potřebná šetření a jiná opatření.

(2) Osobám určeným podle předcházejícího odstavce vydá krajské vojenské velitelství místa trvalého pobytu určovací lístek k osobním úkonům.

(3) O povolání k osobním úkonům, o volné jízdě povolaných osob, o nastoupení osobních úkonů a o propuštění z nich platí obdobně ustanovení o mimořádné službě.

§ 70.

Podrobné předpisy o osobních úkonech, zejména o výběru osob pro ně, vydá ministerstvo národní obrany v dohodě se zúčastněnými ministerstvy.

Oddíl X.

Cestování do ciziny a vystěhování.

Cestování do ciziny.

§ 71.

(1) Brancům může být vydán cestovní pas do ciziny jen v případech hodných zvláštního zřetele, a to pouze s platností nejdéle do počátku hlavních odvodů. Jakmile započaly hlavní odvody, může být vydán branci povolánému v běžném roce k odvodu pas až po splnění jeho odvodní povinnosti v příslušné odvodní třídě.

(2) Souhlas k vydání cestovního pasu uděluje, může-li se branec prokázat dokladem o splnění pravidelné odvodní povinnosti, krajské vojenské velitelství místa trvalého pobytu, jinak krajské vojenské velitelství příslušné podle místa narození.

§ 72.

(1) Odvedencům lze vydat cestovní pas, jen v případech hodných zvláštního zřetele se souhlasem krajského vojenského velitelství, v jehož obvodu byli odvedeni, s platností nejdéle do nástupního dne, který je stanoven pro příslušníky odvodního ročníku, k němuž náležejí, byl-li povolen odklad základní (náhradní) služby, na dobu povoleného odkladu.

(2) Vojenským osobám na trvalé dovolené lze vydat se souhlasem krajského vojenského velitelství místa narození cestovní pas s platností nejdéle do 6 měsíců.

§ 73.

(1) Záložníkům (náhradním záložníkům), kteří jsou ještě povinni konat pravidelná cvičení, může být vydán cestovní pas bez souhlasu vojenské správy, avšak s platností jen do 1. července roku, v němž jsou povinni cvičením, a nebudou-li v dotčeném roce povoláni na cvičení, s platností do 1. července příštího roku. Cestovní pas s platností po 1. červenci roku, v němž záložník (náhradní záložník) má vykonat pravidelné cvičení, může být vydán jen se souhlasem krajského vojenského velitelství místa narození, v naléhavých případech krajského vojenského velitelství místa trvalého pobytu.

(2) Vojenským osobám v činné službě lze vydat cestovní pas jen se souhlasem vojenské správy.

§ 74.

Vystěhování.

(1) Povolení k vystěhování uděluje krajské vojenské velitelství místa narození; jde-li o osoby narozené v cizině, krajské vojenské velitelství v Brně. Za mimořádných opatření uděluje povolení k vystěhování ministerstvo národní obrany.

(2) Udělení povolení k vystěhování nemá vliv na branný poměr osoby, které bylo uděleno. Dotčená osoba je povinna plnit brannou povinnost, dokud nebude z vojska propuštěna.

Oddíl XI.

Různá ustanovení.

§ 75.

Vojenské výpomoci.

(1) Vojsko poskytuje k plnění úkolů uvedených v § 1, odst. 2, písm. c) a v § 1, odst. 3 branného zákona ozbrojené nebo záchranné vojenské výpomoci.

(2) Vojenská ozbrojená výpomoc záleží v dočasném přidělení vojenského pomocného oddílu národnímu výboru nebo ministerstvu vnitra, žádají-li o jejich součinnost.

(3) Vojenská záchranná výpomoc záleží v dočasném přidělení vojenského pomocného oddílu národnímu výboru jako pomoci při pohromách ohrožujících lidské životy nebo důležité hospodářské statky.

(4) Bližší předpisy o vojenských výpomocích, zejména o jejich vyžadování, poskytování, složení a použití, jakož i o náhradě výdajů za je-

jich použití, vydá ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra a s ostatními zúčastněnými ministerstvy.

§ 76.

Úprava hodností vojenských osob, propuštěných nebo přeložených do výslužby ze Sboru národní bezpečnosti.

(1) Hodnosti, kterých dosáhli příslušníci Sboru národní bezpečnosti ve vojsku, se zpravidla nemění jejich propuštěním ze Sboru národní bezpečnosti nebo jejich přeložením do výslužby, leč by jim tato vojenská hodnost nemohla být podle příslušných služebních předpisů ponechána.

(2) Na žádost vojenské osoby uvedené v odstavci 1 podanou po jejím propuštění ze Sboru národní bezpečnosti nebo po jejím přeložení do výslužby, může být její vojenská hodnost upravena podle hodnosti, které dosáhla ve Sboru národní bezpečnosti, má-li k tomu žadatel, zejména se zřetelem na své chování a kvalifikaci z doby své služby ve Sboru národní bezpečnosti, způsobilost.

(3) Osobní úřad příslušníka Sboru národní bezpečnosti oznámí přeložení do výslužby nebo propuštění členů Sboru národní bezpečnosti příslušnému kmenovému tělesu.

§ 77.

Uzavírání sňatků.

Ministerstvo národní obrany stanoví služebními předpisy, které vojenské orgány udělují povolení k sňatku vojenským osobám v základní (náhradní) službě, vojenským osobám z povolání, vojenským osobám ve výslužbě povolaným přechodně k činné službě, vojenským osobám konajícím další službu a osobám, které jsou v místním zaopatření vojenské invalidovny, a za jakých podmínek. Osobám konajícím základní službu lze udělit povolení k uzavření sňatku jen v případech hodných zvláštního zřetele.

§ 78.

Vojenské průkazy.

(1) Vojenským osobám, které se propouštějí ze základní (náhradní) nebo další služby, a vojenským osobám z povolání, které se překládají do zálohy, vydává se jako doklad o jejich vojenském poměru vojenský průkaz.

(2) Ztráta vojenského průkazu musí být hlášena krajskému vojenskému velitelství místa narození; toto velitelství zařídí, aby byl vydán druhopis průkazu.

(3) Vojenský průkaz smí být připojen jako příloha jen k žádostem týkajícím se branného poměru, nebo vyžadují-li toho zvláštní předpisy.

(4) Vojenská osoba nesmí vojenský průkaz brát s sebou při cestách do ciziny.

§ 79.

Vstup do cizích vojenských služeb.

(1) Žádosti za povolení ke vstupu do cizích vojenských služeb řádně odůvodněné a opatřené dokladem o branném poměru a potvrzením příslušného cizího úřadu, že žadatel bude do vojenských služeb v dotčené armádě přijat a na jakou dobu, podávají se u krajského vojenského velitelství místa narození.

(2) Ministerstvo národní obrany předloží žádost uvedenou v odstavci 1 po slyšení ministerstva vnitra, po případě ministerstva zahraničních věcí, prezidentu republiky s příslušným doporučením.

§ 80.

Doplňovací úřady.

(1) Velitelství doplňovacích obvodů se nazývají krajská vojenská velitelství.

(2) Sídla doplňovacích úřadů I. a II. stolice a obvody jejich působnosti stanoví ministerstvo národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra vyhláškou ve Sbírce zákonů.

§ 81.

Styk občana s vojenskými úřady (velitelstvími).

(1) Není-li jinak stanoveno, předkládají záložníci (náhradní záložníci) a vojenské osoby na trvalé dovolené veškerá podání ve věcech svého branného poměru krajskému vojenskému velitelství místa narození, odvedenci krajskému vojenskému velitelství, v jehož obvodu byli odvedeni. Rozhodnutí vojenských úřadů (velitelství) v těchto věcech se jim oznamují, jakož i vojenské průkazy dodávají přímo nebo prostřednictvím místního národního výboru místa trvalého pobytu.

(2) Podání ve věcech branného poměru, která jsou vojenské osoby mimo činnou službu povinny

činit, nebo podání, k nimž byly příslušným úřadem vyzvány, nemusí v Československé republice vyplácet; na obálkách musí však uvést vojenskou hodnost, branný poměr, jméno a příjmení a připojit poznámku „Poštovné paušalováno“.

§ 82.

Oznamování potrestání a úmrtí vojenských osob mimo činnou službu.

(1) Odsoudil-li občanský trestní soud osobu mužského pohlaví mladší než 21 let nebo vojenskou osobu mimo činnou službu nepodmíněně k trestu na svobodě, došlo-li u podmíněčného odsouzení k výkonu trestu na svobodě, byl-li trest promínut zcela nebo zčásti nebo byla-li dotčená osoba z trestu podmíněčně propuštěna, oznámí to soud zasláním trestního lístku krajskému vojenskému velitelství místa narození a jde-li o osoby narozené v cizině, krajskému vojenskému velitelství v Brně.

(2) Byla-li vojenská osoba mimo činnou službu odevzdána do ochranné výchovy ústavní, do polepšovny, pracovny nebo do tábora nucené práce, oznámí to správa ústavu, výchovny, polepšovny, pracovny nebo tábora krajskému vojenskému velitelství místa narození; totéž platí o propuštění.

(3) Zemřela-li vojenská osoba mimo činnou službu, oznámí to místní národní výbor místa, kde zemřela, krajskému vojenskému velitelství místa narození.

§ 83.

Kontrola splnění branné povinnosti.

(1) Orgány přijímající zaměstnance do veřejných služeb a orgány ověřující volitelnost osob zvolených k zastávání veřejných funkcí jsou povinny přesvědčit se o tom, zda osoba, která žádá o přijetí do veřejných služeb, po případě, která byla zvolena na veřejnou funkci, splnila povinnosti, které jí branný zákon podle jejího věku ukládá, a zda jejímu přijetí nebrání překážky uvedené v § 9 branného zákona.

(2) Za účelem zmíněným v odstavci 1 si vyžádají orgány uvedené v odstavci 1 od zadatelů (zvolených osob) vojenský průkaz nebo doklad o splnění odvodní povinnosti nebo učiní dotaz u krajského vojenského velitelství místa narození.

(3) Veřejnými službami třeba rozumět veškeré služby ve služebním (pracovním) poměru

státních nebo státem spravovaných ústavů, podniků, fondů a zařízení, veřejnoprávních korporací nebo svazků lidové správy.

Oddíl XII.

Přechodná ustanovení.

§ 84.

Přechodná úprava pravidelné odvodní povinnosti.

(1) Do dne, určeného vládou podle § 85, odst. 1 branného zákona, rozumí se všude tam, kde se v tomto nařízení mluví o vzniku pravidelné odvodní povinnosti, 1. leden roku, v němž bravec dovrší 20 let; kde se mluví o zániku této povinnosti, konec odvodního řízení, jemuž se bravec podrobil v roce, v němž dovrší 22 let.

(2) Do dne určeného vládou podle § 85, odst. 2 branného zákona

a) platí ustanovení tohoto nařízení o druhé odvodní třídě pro třetí odvodní třídu,

b) lze odvod odročit též v druhé odvodní třídě.

Oddíl XIII.

Účinnost a provedení.

§ 85.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. října 1949; provede je ministr národní obrany v dohodě se zúčastněnými ministry.

Zápotocký v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.